

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-04-24
Besvaras senast
2024-05-08

Till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:715 Uppföljningen av statliga bolags risktagande

Några av de största och mest riskfyllda industriprojekten i svensk historia sker i dag i statliga bolags regi. Det tydligaste exemplet är det gröna stålet, som de helt eller delvis statliga bolagen LKAB, Vattenfall och SSAB ägnar sig åt. Det är med andra ord inte privata aktörer som väljer att ta denna risk. Dessutom har högriskprojekten fått ytterligare statligt stöd genom omfattande bidrag.

Utöver de tidiga stöden fick Hybritinitiativet nyligen stöd från Industriklivet (Energimyndighetens program) om hela 3,1 miljarder kronor. Detta är sannolikt ett av de största enskilda industristöden som betalats ut i svensk historia.

Personligen blir jag alltid misstänksam mot projekt som privat kapital undviker. När det krävs att offentliga aktörer kliver in, drivna av ideologiska övertygelser och med bidrag eller krediter från det offentliga (som om det inte räckte med att aktörerna redan är offentliga), bör man dra öronen åt sig. Det vore inte första gången som så kallade gröna bubblor spricker med mångmiljardförluster som följd – i detta fall mångmiljardförluster för Sverige AB och indirekt för alla svenskar. Att det ovan nämnda projektet dessutom påbörjades utan formell ägarsamordning med regeringen, trots de stora samhällskonsekvenser som är förknippade med projektet, är ytterligare ett varningstecken. Nu har vi som tur är en ny regering på plats som jag vet har vågat föra frågor på tal med de berörda bolagen men som ändå, åtminstone i den externa retoriken, tycks vara lika överförtjust i risktagningarna som den förra regeringen.

Mot denna bakgrund ställde jag en skriftlig fråga till finansministern i februari i år och fick ett svar som belyste dels hennes förtroende för bolagens ledningar och styrelser, dels att det sker kontinuerliga avstämningar och uppföljningar. Detta är naturligtvis bra men sedan dess har det publicerats fler rapporter och även lyfts kritik från andra håll, inte minst sett till att det påstås att de statliga bolagen aktivt ägnar sig åt att nyttja sina maktpositioner genom att konkurrera ut en potentiell ”privat” konkurrent. Jag tycker att frågorna är av en sådan natur att de förtjänar en debatt i Sveriges riksdag.

Med anledning av ovanstående önskar jag därför fråga finansminister Elisabeth Svantesson följande:

1. Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta för att kontrollera vilket risktagande som sker i statliga bolag?
2. Avser ministern och regeringen att se över i vilken utsträckning de statliga bolagen säkerställer en sund konkurrens utan missbruk av de egna maktmedlen?

.....

Tobias Andersson (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch